

Kieuw! En andere
verhalen.

Kieuw! En andere verhalen.

Paul de Vries

Beste lezer,

In dit boekje zijn een aantal verhalen gebundeld die ik voor diverse media heb geschreven.

De meeste verhalen zijn ongewijzigd opgenomen. In twee verhalen zijn persoonsnamen weggehaald, ze zijn niet meer actueel en zijn voor het verhaal niet relevant.

De verhalen zijn over drie hoofdstukken verdeeld. Het is een ruwe verdeling, want de verhalen raken elkaar in toon, in karakter of in zienswijze allemaal ergens. Voor de leesbaarheid is toch voor een verdeling gekozen.

Uitgever Brave New Books
www.bravenewbooks.nl

Schrijver: Paul de Vries
Coverontwerp: Paul de Vries
ISBN: 9789402199055
© Paul de Vries
www.PaulSchrijft.nl
Paul@PaulSchrijft.nl

Niets uit deze uitgave mag op welke wijze ook worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de schrijver.

Inhoudsopgave

Uit het leven.....	5
Kieuw!.....	5
Aanvliegroute.....	7
Het valt wel mee.....	9
Astrid Nijgh.....	11
Bermfietsen.....	13
De hel.....	15
De muur van Mussert.....	17
Honingdame.....	19
Sap.....	21
Madame.....	23
Mies.....	25
Dodenherdenking.....	27
Anne.....	29
Herenboer.....	31
Van skaten en de Tour.....	33
Soldaat.....	35
Simeon.....	37
Oma.....	39
Kien.....	41
Huis van plezier.....	43
Storm.....	45
Kus.....	47
Overdenkingen.....	51
Afscheid.....	51
Herfstdip.....	53
Airborne.....	55
Denkpatronen.....	57
Onoplettend.....	59
Brandhaartjes.....	61
Gedram.....	63
Mijn buurman.....	65
Kerstverhaal.....	67
Onzichtbaar.....	69
Boodschappen.....	71
Blue Monday.....	73
Personeelstekort.....	75

Verschillen	77
Opinie.....	79
5 December.....	79
Derksen	81
Edes NK.....	83
Geloven.....	85
Voorleesmiddag.....	87
Helden.....	89
NK in Ede	91
Kerkvaders.....	93
Klimaat	95
Lelystad	97
Nashville	99
Roken.....	101
Schijnveilig	103
Stank van lente	105
Stemmen	107
Dweilstad	109
Suggestie	111
Verzet	113
WorldFoodKliko	115
WorldFoodFeiten	117
Zwemmen	119
Kankerhomo	121
Landmark.....	123

Uit het leven

Kieuw!

Het door de zon beschenen blad dwarrelde koperrood van de bomen. De winter stuurde alvast wat kou vooruit. Een belofte voor een seizoen dat om stampot en erwtensoep vraagt. Ik kreeg zin in de winter.

Dat heb ik altijd als het weer omslaat en mijn adem wolkjes maakt. Dan verlang ik naar zonnig vriesweer, naar het schaven van ijzers over stille wateren en bevroren filigraan op rietkragen. Naar een Oudhollandse winter, de winter van Anton Pieck. Dit nostalgisch verlangen is maar van korte duur, want bij de eerste avondspits met natte sneeuw ben ik genezen. Dan kan ik niet wachten tot de krokussen de kop weer opsteken en ik de racefiets weer uit het vet kan halen.

Maar voor nu wandelde ik goedgehumt door de laan met statige beuken te verlangen naar appeltaart en oliebolletjes. Een wandeling over een gouden pad waar op het snijvlak van zichtlijnen Huize Kernhem pontificaal om aandacht stond te vragen.

Rondom die laan staan verspreid enkele boerderijen en in één daarvan woonde in een ver verleden een vrouw die, ook alweer lang geleden bij ons in de zorg was. Ze vertelde graag over haar leven op het landgoed. Niet om te pochen, maar omdat ze tevreden terugkeek op een werkzaam bestaan.

Altijd als ik daar wandel kijk ik naar de lucht om te zien of er een buizerd biddend boven het weiland hangt. Die vogels doen me aan haar denken. Niet om het bidden, want hoewel zij diep religieus was is het niet daarom dat ik aan haar denk. Nee, het is de roep van de buizerd die een herinnering levend houdt.

Kieuw! De hoge roep draagt ver en zij en haar man hadden hem overgenomen om elkaars aandacht te trekken. Als zij bij de deur van de bijkeuken de melkbussen keerde dan keek ze over het land, en als ze daar haar echtgenoot kromgebogen op de akker zag riep ze hem op die wijze aan. Dan rekte hij zich uit en stak zijn hand naar haar op. Kieuw!

Ze vertelde met warmte over deze kleine uiting van liefde, een liefde

die verder reikte dan de dood van één. Dan legde ze haar breiwerk in haar schoot en keek langs me heen haar herinneringen in.

Er hing die dag geen buizerd tegen de strakblauwe lucht en ik liep verder naar het landhuis dat vanwege de expositie van KunstLijn Lunteren haar deuren had geopend. Ik weet niet of u wel eens in het huis geweest bent, maar van binnen is het kleiner dan het zich van buiten laat aanzien. Je ziet die pretentie ook wel eens bij mensen.

De expositie was weliswaar bescheiden maar verrassend aantrekkelijk. Mijn aandacht werd door een kleine beeldengroep getrokken. Je kon zien dat de groep met veel zorg gemaakt was. Een van de beelden was een mannetje dat zijn hondje uitliet en even verderop zat een oud vrouwtje te breien. Dit beeldje keek uit over de landerijen achter het huis, haar breiwerk was een vlieger die naar de hemel opsteeg. Een prachtige en onbewuste hommage aan de vrouw die haar man zo miste.

Mocht u de expositie willen bezoeken dan moet ik u helaas teleurstellen. Hij was dat weekend voor het laatst. Het beeldje kijkt, net als de oude vrouw niet langer over het landgoed uit. Ook haar roep is verstomd, maar het hoeft ook niet meer, ze heeft haar man voor eeuwig naast zich.

Aanvliegroute

Ieder jaar bellen we en vragen elkaar: 'heb je ze gehoord? Ze kwamen weer over.' En dan hebben we het weer over haar. Dan herinneren we ons haar weer en spreken over hoe lief ze was, hoe alert en vooral, hoe oud. Ze liep, toen wij haar in de zorg hadden tegen de honderd, stok-oud. Maar ze deed toch elke dag haar ogen open, dan glimlachte ze naar ons en liet met zich sullen. En hoewel ze de kracht niet meer had om te participeren, niet eens verbaal, genoot ze met stralende ogen van dat moment. Wanneer de verzorging voorbij was en ze klaar was voor de dag, hielpen we haar aan tafel: voor het ontbijt maar ook om te schrijven. Ze schreef niet veel, want hoewel haar hoofd nog altijd wilde miste haar lichaam de kracht. En toch schreef ze. Een regeltje, soms kort soms langer, maar steeds vaker alleen een woord. En na dat schrijven borg ze het papiertje in haar versleten damestasje op. Ze liet haar schrijven aan vrijwel niemand lezen, misschien omdat ze zich schaamde voor haar steeds gebrekkiger handschrift. Maar misschien, het blijft natuurlijk gissen, deelde ze haar herinneringen het liefst alleen nog met zichzelf omdat er niemand meer was met wie ze de herinnering had beleefd.

Ze woonde in het huis waar ik toen werkte. Een tehuis dat als zodanig niet meer bestaat. Een instituut met afnemend bestaansrecht: het bejaardentehuis of rusthuis. En dat is wat ze deed, rusten. Veel en steeds meer. Ze rustte omdat ze der dagen zat was en ze rustte omdat het daar kon. Er werd voor haar gezorgd, het huishouden werd gedaan en haar maaltijd werd bereid, omdat ze had geleefd en had gezorgd en mocht gaan zoals ze was gekomen, gewenst en graag gezien.

Ze schreef over haar leven, maar de regeltjes werden korter en de woorden nauwelijks leesbaar tot op een dag het papiertje voor altijd onbeschreven bleef. Ze stierf, oud en verzadigd van het leven, op de dag dat de kerstboom weer naar buiten ging en de versiering naar de zolder. En op die dag vlogen ze statig over, ganzen op hun trek naar beter weer. Terwijl de rijp aan de bomen hing, vlogen ze laag en traag door het heldere midwinterzwerk. Het dons aan hun wieken dempte de slagen en het weemoedig gakken echode door de koude lucht. Ze riepen naar elkaar en riepen naar haar en vlogen in formatie over het tehuis. Wij keken hoe de vogels in een wijde boog nog één keer

overvlogen en de wereld van een dierbare afscheid nam. In stilte ging het leven verder en zweefden de ganzen naar hun overwinteringsoord. Maar ieder jaar als de vorst weer komt, als de dagen gaan lengen en de nachten weer strengen dan vliegen ze over. Dan kijken ze om zich heen en roepen een korte groet. Ze brengen haar weer bij ons in herinnering. Dan bellen we elkaar en vragen dan: 'heb je ze gehoord?' En spreken over hoe lief ze was, hoe alert en vooral, hoe oud.

Maar straks zijn de ganzen niet meer te horen of vliegen niet meer over ons heen. Dan is het ruisen van hun vleugels door het geraas van vliegtuigen verdreven en hoort niemand meer hun melancholische groet. Dan is er niets meer dat aan haar herinnert en wordt er niet meer naar elkaar gebeld. Dan zegt niemand meer hoe lief ze was en hoe alert en vooral, hoe oud, dan snelt de wereld in vooruitgang verder en rust ze in vergetelheid.

Het valt wel mee

Vanochtend las ik dat een van 's werelds grootste medicijnfabrikanten stopt met het onderzoek naar een medicijn tegen Alzheimer. En daarnaast hoorde ik in een reportage dat van de zeven mensen die aan deze ziekte lijden er "maar" één in het laatste stadium overlijdt. Met dementie is goed te leven was de boodschap. Misschien vindt de medicijnfabrikant dat ook. Misschien moeten we ons niet al te druk maken en valt het allemaal wel mee. En terwijl ik dat las moest ik denken aan Eefje.

Eefje met haar perkamenten huid zit voor het raam en staart naar buiten. Ze reageert niet meer en is alleen aanwezig als ze verdriet heeft of moet plassen of als het te druk is om haar heen. Maar meestal zit ze daar maar en kijkt voor zich uit. Soms mompelt ze en strekt haar arm uit naar iets wat er niet is. Ze ziet de dingen die voorbij zijn en hoort de stemmen die niemand meer hoort...

'Groen is 't gras. Groen is 't gras, onder mijne voeten.' Ze pakt de handen van de andere kinderen, van haar vriendinnetjes en danst blootsvoets over het frisse gras. 'Ik heb verloren m'n beste vriend, ik zal hem zoeken moeten.' Moeder hangt de witte lakens aan de lijn en de wind draagt de geur van zeep met zich mee. De lakens bollen en lijken op de zeilen van een schip. 'Hé daar plaatsgemaakt voor de jongedame.' Moeder veegt glimlachend met haar handen over haar schort en schikt haar losgeraakte knot. Dan is het tijd om naar school te gaan en schieten de kinderen in hun schoentjes.

Meestal lopen ze rustig te keuvelen maar soms is de straat een levensgrote hinkelbaan. 'Hinkel de pinkel, daar komen wij aan.' Ze zingen elkaar lachend toe. 'Wij hebben geen kousen of schoenen meer aan.' En dan luidt in de verte de schoolbel. Ze zijn te laat en zetten het op een hollen! Maar Eefje is niet zo snel. Ze roept haar vriendinnetjes toe op haar te wachten, maar ze horen haar niet. Ze hollen bij haar vandaan en uit haar wereld weg...

Dan is ze weer alleen en zit ze voor het raam. Ze kijkt naar een wereld die ze niet herkent, een wereld zonder hinkelende kinderen en lakens aan de lijn. Een wereld waarin zij niet meer telt, omdat ze niets meer zegt en niet meer vraagt om een goed medicijn. Waar ze alleen nog

maar bestaat als ze verdriet heeft of moet plassen of als het te druk is om haar heen.

Astrid Nijgh

Aarzelend kwam ze de kamer in gesloft. Een gezette oudere dame die wat gemelijk om zich heen keek. Pas toen onze gastheer haar introduceerde, herkende ik de vrouw die in de jaren zeventig via de tv onze huiskamer binnenkwam.

Astrid Nijgh.

Ik wist niet dat ze nog leefde.

Voor wie de naam Nijgh niets zegt, ga je schamen, want als er iets is wat de Nederlandse cultuur belichaamt is het die naam.

Astrid Nijgh was ooit getrouwd met tekstdichter Lennaert Nijgh. Maar meer dan “echtgenote van”, was ze in mijn jeugd de vrouw die een andere moraal dan de dorpse onze huiskamer in slingerde.

Het was begin '74. Ik was tien. 'De Stratemakeropzeeshow' was linkse propaganda en GBJ Hiltermann ons politiek kompas. Hoewel mijn ouders zich graag liberaal opstelden, lukte het hun niet zich aan de calvinistische fatsoensnorm van de jaren vijftig te ontworstelen. Het normatieve juk uit hun jeugd drukte loodzwaar op het verlangen naar zelfexpressie. Astrids lied 'Ik doe wat ik doe' peuterde aan dit verlangen. Dit lied gaat over het al dan niet noodgedwongen maling hebben aan de mening van een ander, over een leven zonder angst voor de dominante overtuiging.

In het dorpse leven waren overtuigingen leidend. Mensen hielden elkaar daarmee binnen strenge fatsoensnormen. 'Ik doe wat ik doe' was niet aan de orde. Kaders lagen vast. Afkeuring, hoon of uitsluiting waren loon voor overtreding. Het was veiliger om ongelukkig binnen die kaders te leven dan in het onbekende vrijheid te zoeken.

Iemand als Astrid Nijgh, een sterke vrouw met letterlijk een eigen stem, stond haaks op dat leven. Haar lied werd met afkeuring aangehoord. Er werd om haar contra-alt gelachen.

Toch werd er in de beslotenheid van onze vier muren naar haar geluisterd. In de slepende eenzaamheid van een ingekaderd leven was het lied voor één vrouw een kortstondige ontsnapping uit een uitzichtloos bestaan. Deze vrouw, mijn moeder, neuriede mee en gaf daarmee stem aan het verlangen naar een leven zonder compromissen. Daarna dreunde steevast, traag en slepend als de psalmen